

Znak: 991100/0220-80/11/EL

Warszawa, 2011-05-31

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący Komisji Ustawodawczej

Senat Rzeczypospolitej Polskiej

Stanow-7 Panie Przewodniczy,

W związku z przekazanym do zaopiniowania projektem ustawy o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (druk senacki nr 1174), stanowiącego wykonanie obowiązku dostosowania prawa do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 18 listopada 2010 r. (sygn.akt P29/09), który orzekł niezgodność z art. 2 Konstytucji przepisów art. 218 § 1 Kodeksu karnego (k.k.) oraz art. 24 ust. 1 i art. 98 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (ustawa o sus) przez to, że dopuszczają wymierzenie tej samej osobie fizycznej, za ten sam czyn, polegający na nieopłaceniu lub opłaceniu w zaniżonej wysokości składek na ubezpieczenia społeczne (lub innych składek pobieranych przez Zakład), dodatkowej opłaty oraz kary za przestępstwo lub za wykroczenie wyjaśniam, co następuje.

Trybunał Konstytucyjny, dając w wyroku wskazówki dla ustawodawcy stwierdził, że należy dokonać takiej zmiany stanu prawnego, aby - gwarantując przy pomocy odpowiednich sankcji rzetelne wywiązywanie się przez płatników składek z obowiązku płacenia składek - wyeliminować niekonstytucyjny mechanizm podwójnego karania za ten sam czyn.

W opinii Zakładu Ubezpieczeń Społecznych zaproponowana zmiana ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych może okazać się niewystarczająca dla zrealizowania tego celu. Wydaje się bowiem, że będzie przeciwdziałała podwójnemu karaniu tylko w przypadku, gdy wymierzenie dodatkowej opłaty miałyby nastąpić w stosunku do osoby, która poniosła już odpowiedzialność za przestępstwo lub za wykroczenie. Jeżeli jednak weźmiemy pod uwagę element czasu, to w praktyce w większości przypadków dodatkowa opłata wymierzana jest jako pierwsza. Z uwagi na fakt, że wniosek o ukaranie (w przypadku wykroczeń) lub zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa może złożyć nie tylko Zakład, należy liczyć się z sytuacją, gdy wniosek (zawiadomienie) będzie dotyczył osoby, w stosunku do której Zakład wymierzył już dodatkową opłatę. W tej sytuacji wyeliminowanie mechanizmu podwójnego karania nie wydaje się możliwe jedynie poprzez zaproponowaną zmianę ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Być może należałoby rozważyć wprowadzenie dalej idących zmian, np. także w Kodeksie postępowania w sprawach o wykroczenia oraz w Kodeksie postępowania karnego.

Odnosnie oceny ewentualnych skutków finansowych wejścia w życie ustawy informuję, że wprowadzenie proponowanych zmian nie będzie skutkowało koniecznością ponoszenia przez Zakład nakładów finansowych. Zmiany te nie spowodują również ujemnych konsekwencji

finansowych dla Zakładu. Zauważyć bowiem należy, że w dotychczasowej praktyce, Zakład w przypadku nieterminowego wywiązywania się z obowiązku opłacania należności z tytułu składek przez płatnika, generalnie stosował jedną z przysługujących mu do wyboru sankcji.

Dla przykładu liczba prawomocnych decyzji wymierzających dodatkową opłatę z art. 24 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych wynosiła w 2010 r. - 11 030 i opiewała na łączną kwotę 11,7 mln zł. Z kolei liczba wniosków o ukaranie grzywną złożonych na podstawie art. 98 ust. 1 pkt 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w 2010 r. wynosiła 9 250 z czego pozytywnie sąd rozpatrzył 7 338 wniosków, orzekając grzywnę na łączną kwotę 5,2 mln zł. Natomiast odnośnie wyroków sądów karnych zasądzających na podstawie art. 218 § kk. na rzecz Zakładu obowiązek naprawienia szkody z tytułu nieodprowadzonych składek przez zapłatę kwoty nieodprowadzonych składek zapadło w 2010 r. 88 orzeczeń na łączną kwotę 4,1 mln zł.

2

powołanie,

z up. Prezesa Zakładu
CZŁONEK ZARZĄDU

Mirosława Boryczka